

Nr 174.

Ankom till riksdagens kansli den 11 juni 1943 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående träffande av visst avtal med Eksjö stad.

(1:a avd.)

I propositionen nr 307 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 maj 1943 föreslagit riksdagen medgiva, att i statsrådsprotokollet omförmäld överenskommelse den 17 och den 23 december 1926 mellan kronan och Eksjö stad förklaras icke skola utgöra hinder för vederbörande myndighet att träffa avtal om leverans efter ändrade ersättningsgrunder av vatten och elektrisk ström till i Eksjö stad förlagda truppförband.

De av 1925 års riksdag beslutade inskränkningarna i försvarsorganisationen berörde bland annat i Eksjö stad dittills förlagda truppförband.

Sedan stadsfullmäktige i Eksjö gjort framställning om kompensation med anledning av minskningen beträffande truppförläggningen till staden, träffades den 17 och den 23 december 1926 en preliminär överenskommelse mellan kronan under förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande, å ena, samt Eksjö stad, å andra sidan, enligt vilken staden åtog sig att tillhandahålla Kalmar regemente och Göta ingenjörkår vatten och elektrisk ström enligt vissa villkor.

Genom proposition 1928: 7 föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att godkänna ifrågavarande överenskommelse. Enligt det i propositionen åberopade utdraget av statsrådsprotokollet uttalade föredragande departementschefen, att starka billighetsskäl syntes föreligga att bereda Eksjö stad någon ersättning för de förluster, som för staden blivit en följd av den nya härorganisationens genomförande. Riksdagen biföll propositionens hemställan, varefter Kungl. Maj:t genom brev den 31 mars 1928 godkände överenskommelsen.

I enlighet med vad i överenskommelsen bestämts avslöts den 11 november och den 17 december 1927 mellan Eksjö stads vatten- och elektricitetsverk samt arméförvaltningens intendenturdepartement kontrakt angående leverans av elektrisk energi till Jönköpings-Kalmar regementes och Göta ingenjörkårs kasernetablisement i Eksjö. I kontraktet stadgades, att detsamma trädde i kraft den 1 januari 1928 och gällde till den 1 januari 1938 ävensom att efter denna tid kontraktet ansåges förlängt på 5 år, såvitt det ej av endera kontrahenten uppsagts minst 6 månader i förväg.

I skrivelse den 10 mars 1943 har arméförvaltningens intendenturdepartement hemställt, att, då något skäl som berättigade Eksjö stad till fortsatt

kompensation i anledning av 1925 års härordningsbeslut icke föreläge, Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärd, som erfordrades för hävande av den genom brevet den 31 mars 1928 godkända överenskommelsen mellan kronan och staden. Intendenturdepartementet har härvid framhållit, att staden under förhandlingar gjort gällande, att densamma fortfarande vore berättigad till den kompensation, som tillerkänts staden genom ovan omnämnda riksdagsbeslut, samt att intendenturdepartementet ej vore berättigat att frångå staden denna kompensation utan Kungl. Maj:ts och riksdagens hörande.

Departementschefen har anfört följande.

Den minskade truppförläggningen till Eksjö stad, som blev en följd av 1925 års försvarsbeslut, medförde otvivelaktigt vissa för staden mindre gynnsamma ekonomiska verkningar. Då frågan om kompensation härför åt staden kom under Kungl. Maj:ts bedömning, framhöll också föredragande departementschefen, att starka billighetsskäl syntes föreligga för att bereda staden någon ersättning. Sådan kompensation tillerkändes staden genom en mellan kronan och staden den 17 och den 23 december 1926 träffad, av Kungl. Maj:t den 31 mars 1928 godkänd överenskommelse, enligt vilken en reglering i för staden förmånlig riktning skedde av grunderna för beräkningen av de avgifter, som kronan hade att erlagga för leverans av vatten och elektrisk ström till de i staden förlagda truppförbanden.

Såsom av den föregående redogörelsen framgår föreligga emellertid icke numera de förutsättningar, som lågo till grund för godkännandet för kronans räkning av nyssnämnda överenskommelse. 1942 års försvarsplan innebär för Eksjö stads vidkommande, att staden i nu ifrågavarande avseende försättes i ett läge, som vid jämförelse med tiden före genomförandet av 1925 års härordning snarast är fördelaktigare.

På grundval av förenämnda överenskommelse har särskilt kontrakt upprättats med Eksjö stads vatten- och elektricitetsverk om leverans av elektrisk energi till ifrågavarande truppförbands kasernetablisement i Eksjö. Ehuru staden synes hävda, att detta kontrakt alltjämt är i kraft, torde det med hänsyn till kontraktets ordalydelse vara otvivelaktigt, att kontraktet upphört att gälla med utgången av år 1942.

Vid nu angivna förhållanden synas de såsom kompensation i anledning av 1925 års härordnings genomförande medgivna, för Eksjö stad särskilt förmånliga grunderna för beräkning av priser för vatten och elektrisk ström icke vidare böra äga tillämpning. Statsmakterna torde därför böra förklara, att innehållet i överenskommelsen icke skall utgöra hinder för vederbörande myndighet att träffa avtal om leverans efter ändrade ersättningsgrunder av vatten och elektrisk ström till de i Eksjö förlagda truppförbanden. Jag förutsätter, att staden därvid icke kommer att betinga sig högre priser än som tillämpas i förhållande till andra lika stora förbrukare.

Då Kungl. Maj:ts den 31 mars 1928 lämnade godkännande av överenskommelsen den 17 och den 23 december 1926 tillkommit efter riksdagens hörande, torde även i nu förevarande fråga riksdagens mening böra inhämtas.

Utskottet.

Utskottet finner i likhet med departementschefen den i ärendet förebragta utredningen giva vid handen, att de förutsättningar, som lågo till grund för godkännandet av ifrågavarande överenskommelse mellan kronan och Eksjö stad, icke längre föreligga. Vid sådant förhållande synas de såsom kompensation i anledning av 1925 års härordnings genomförande medgivna, för Eksjö stad särskilt förmånliga grunderna för beräkning av priser för vatten och

elektrisk ström icke vidare böra äga tillämpning. Utskottet har för sin del icke haft något att erinra mot att innehållet i överenskommelsen icke skall utgöra hinder för vederbörande myndighet att träffa avtal om leverans efter ändrade ersättningsgrunder av vatten och elektrisk ström till de i Eksjö förlagda truppförbanden.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 maj 1943 öfvermäld överenskommelse den 17 och den 23 december 1926 mellan kronan och Eksjö stad förklaras icke skola utgöra hinder för vederbörande myndighet att träffa avtal om leverans efter ändrade ersättningsgrunder av vatten och elektrisk ström till i Eksjö stad förlagda truppförband.

Stockholm den 11 juni 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 173.
